

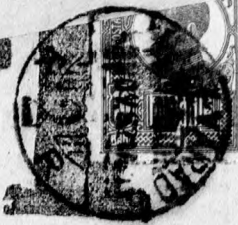
UJ

KELELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Keren Hajjeszod Centralbureau für Mitteleuropa

Berlin W. 15.

Károly sir

Míg a világ millió embernek volt az ura, sohasem sir, most hogy sir, nem ura senkinek, önmagának sem. Amikor kitudódott, hogy a két komplett katonabanda özönlék vissza, hátrahagyván kútfeleit, trombitáit s a nyalka kis ponnilovát, amely a nagydobot huzta, amikor kiderült, hogy a lelkes zenekar Horthy bandái elől megtutamodtak s a biatorbágyi Waterloot elvesztették, Károly, a majdnemkirály keserves sírásra fakadt. "Es az én életomba kerülhet!" sokogta vasos germanizmussal, miközben potyogtak szeméből a könnyek, "engem is az orosz cár sorsára juttatnak." A germanizmust meg lehetne bocsátani máskor, végtére a majdnem-magyar király, mint osztrák utalkodó kezdte. De nem lehet meg-bocsátani most, hogy sirt hozzá. Mert sirni emberi dolog, de nem utalkodói. Hogy akar az a Károly utalkodni a milliókon, amikor magamagán se tud? Magamagán csak sirni tud: mi lesz az én életemmel? Soha, soha nem hallottuk, hogy sirt volna a népe tragikumán. Sok százezer emberélet pusztult halomra az uralma alatt és egyszerre orvankodott el. Egy köpöcsöppel se hullatott. Muszáj-pacifista volt, mert érezte veszét, de egy pillanattal se hagyta előbb abba a vérontást, mint ezt a kegyesség diktálta. Pedig módjában lett volna, akik a közelében éltek, jól tudták ezt az ő álpacifizmusát. A kerek és körlehetetlen Tisza gróf, aki eléggé harcias volt a nyilatkozataiban, de aki a végén már szeretett volna retráálni, e sorok írója előt mondta róla: "Egy snejdig huszárhadnagy monokliján át nézi a háborút." Vágd fiam, vágd, neki az ágyuknak, meg a tankoknak, egyszer csak vége lesz! És sohasem sirt. Egy snejdig huszárhadnagy nem sir és nem is sirhat, nem enged a monoklija.

Most sir. Akik közelében voltak, látták, hogy csoregtak szeméből a könnyek. Történelmi köpöcsöt csetjére kivánczolnak ezzel az aláírással: "Mi lesz énevelem!" Van hasonlító remnizseencia. Szegény második Lejos királyról. A mohácsi csata napjáról. "Ekkor feltették fejére az esütisakat. A körülötte állók látták, hogy a király arca elfehéredik. Jámor Illés szakácsa megkérdezte: "Hol fogunk ebédelni, fejség? Isten tudja, hol fogunk ma ebédelni — felelte szegény második Lejos király..." Amannak a magyar királynak a katasztrófa napján ezek voltak az utolsó szavai. De nem sirt. Ez túl van a katasztróán, túl nemzete Mohácsán, amely a régi Mohácsnál százszorta súlyosabb, nem huszonkétszer vitéz hullott el, a nemzet díszvirága, de jóval több, mint huszonkétszer huszonkétszer, városok omlottak össze, családok pusztultak ki, özvegyek és árvák százezeire maradtak feled és gyámok nélkül és ő miután becsapta Svájcban századok rablott kincseit, sir, mert neki csak most rémes a katasztrófa, hogy az ő életébe kerülhet. Vénasszonyos sírás volt, mert hozzá igazán nem akar nyulni senki, még Horthy sem, bnnél ő sokkal okosabb. Hogy Francia-Kies ez orgoványi segéd héjjes meg akarta volna gyilkolni? Naivitás. Károly csak jeruzsálemi király, őrá jobban ügyelnek Magyarhonban, mint a tényleges jeruzsálemiakra, őt Francia-Kissel szemben is megvédik, ha kell egy század paraszt vére árán is. Mert vagy van jogrend vagy nincs. Ha van, fölösleges sirnia Károlynak, ha nincs, — eh, erről a rágalmáról beszélni se érdemes.

Ferenc Józsefről megható képeslapok kerültek a nép közé. "A király imádozós." Fe-

rene József azért imádozott, hogy az antant vezesse el a háborút, Károly azért sir... igea azért, célja is van a sírásnak, nemcsak oka. Jól tudja ő, hogy nem fog Miklós cár sorsára jutni, nem, szeretett népe királyt meg sose gyilkolt és a hiúságát sem sérti, hogy akit a történelom kihagyott: ő lesz második Napoleon. Ismét divatba jöhet a madzra-himzöz, mert a nők néha elágyulnak a sokogó hősnő és Károly ott csücsüli majd Madzra-szigetén, ott dolgozik szépszámu fiaival, vagy tologatja a parasztokat a sakkasztán hűségos politikai felé, akik követik. Nem is rossz egy ilyen gondtalan számkivetős, az ország és az antant majd csak gondoskodik az egzisztenciájáról Károlynak, nem kell, istenments dehogyan kell, mesterséget tanulnia. De Károlyt ez a ki-

látás elbűvítja s minthogy Habsburg és szentimentális, szabadjára eresztí könyveit. És sir ez a Kis Károly. De nem. Kis Károlynak harmadik Károly nevezetett a magyar trónon, és a negyedik Károly Legkisebb Károly. Miért sirsz, legkisebb, ne sirj! En sírok, azért is sírok, mondja mint egy durcás gyerek és nem lehet elállítani patakzó könyveit. S amikor nagysókára abbahagyja és látja, nincs mit félnie, orgyilkosok nem törnek az életére, kirukkol sírása tárgyával: fizessétek ki a svájci adósságaimat, akkor nem sírok. Ja, ja Károlynak kelesnek a gyöngyök, az ékszeres és a drágakövek. Hogy legyen mit Madeirán elzalogosítani. S amíg Horthy meg nem szavaztatja azt a néhány milliárdot, ne adj isten, hogy abbahagyja. Sir tovább rendületlenül.

Károlyt eltávolították Magyarországról

Vonaton Bajára vitték — Csütörtökön összeül a trónfosztó magyar nemzetgyűlés — Apponyi tüntet a trónfosztás ellen

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A Károly-kaland utolsó fejezete is lezárult. Károly exkirály és Zita királyné már nincsenek Magyarország területén. Tegnap megjelent Tihanyban az antant három ezredese, akik intézkedtek

A fogságba vett királyi pár elszállításáról.

A magyar kormánynak az az álláspontja, hogy Károlyt Magyarország formálisan már a Tihanyba való szállítás alkalmával átadta az antantnak. Most a tényleges átadás történt: az antant katonai megízottainak intézkedéseit hajtották végre a magyar hatóságok. A királyi párt a tényleges átvétel után,

vasuton Tihanyból Hajára vitték.

A különvonat előtt biztosító vonat haladt, egy másik pedig követte. A vonat Szekszárdon ment keresztül. A hajai állomás előtt a vonat megállott, a királyi pár kiszállott a kocsiból és a dunai töltesen lement a Duna partjára, ahol már várta az angol monitor. Az egész környéket katonaság vette körül. A király és a királyné zavaró incidens nélkül jutott a monitor fedélzetére.

Tegnap este Budapesten minisztertanács volt, amelyen Tomcsányi igazságügyminiszter bemutatta a Habsburg-ház detronizálásáról szóló törvényjavaslatot.

A nemzetgyűlést csütörtök délelőttre összehívták.

Ekkor fogják végrehajtani a trónfosztó aktust. A közönséget csak névreszóló karzati jegyekkel engedik be.

A legitimista nemzetgyűlési képviselők nevében gróf Apponyi Albert fog tiltakozni a külhatalmak beavatkozásá ellen. A legitimisták azután gróf Apponyi Alberttel az élükön kivonulnak a tereméből és nem vesznek részt a javaslat tárgyalásában és megszavazásában. Pénteken részletekben tárgyalják a javaslatot, szombaton harmadszor olvasásban fogadják el, vasárnap pedig már megjelenik a hivatalos lapban. József főherceg egyébként látogatást

Ellenforradalom Ukrajnában

Kisnev, nov. 2. (Damian.) Ukrajnában ellenforradalom tört ki, a lakosság segíti az ellenforradalmárokat. Megtámadta a vörös hadsereget, amely őket terrorizálta, Nagy és véres ütközések vannak.

tett Horthy kormányzóval, akinél egy óra hosszát időzött.

Az antant legutóbbi jegyzékével kapcsolatban Take Jonescu külügyminiszter tegnap este

hosszabb hozsólgetést folytatott a cseh és jugoszláv követekkel.

A külügyminiszter Avarescu tábornokkal is tárgyalt. Ezen a tárgyaláson véglegesen precizizáltak Románia álláspontját. Románia mindenben szolidaris a kisanant többi államával. Belgrádban igen jó hatást keltett az a jegyzék, amelyet a nagykövetek tanácsának megbízásából legutóbb nyújtottak át a magyar kormánynak. A belgrádi kormány megnyugvással veszi tudomásul, hogy a nagyantant szigoruan ragaszkodik a Habsburg ház detronizálásához. Most még csak a mozgósítási költségek megtérítésének kérdése van függőben. A magyar hadsereg leszerelésére a kisanant biztosítékot fog kapni és ha a leszerelés megtörténik, az a veszély, amely állandóan fenyegette az utódállamokat, megszűnik.

A "National Zeitung" budapesti tudósítójának értesülése szerint

a legújabb királypuccs előkészítésének főmozgatója Zita királyné anyja volt.

akinek Károly mostoha nagyanyja, Mária Terézia főhercegnő segédkezett. A francia politikai körök hangulatáról Károlyt Sixtus pápai herceg, Rochefoucauld herceg, Castellans gróf és de Feles gróf informálták, akik elhitették a királlyal, hogy sikerült fait-accompli esetén a francia kormány eltérné trónra jutását. Megbízható bizonyítékok szerint agent provokatórok is közreműködtek és Károly elhatározásában nem kis része volt annak a hamisított levélnek, amelyet Mária román királyné nevében juttattak el hozzá s amelyben a román királyné ígéretet tesz Károlynak, hogy amennyiben trónfoglalása sikerül, Románia nem fog ellene fellépni és nem fog eltávolítására közbe avatkozni. A gyenge akaratú királyt ilyen eszközökkel rossz tanácsadói könnyen vitték be a reménytelen kísérletbe.

Varsó, nov. 2. (Damian.) Lengyelországból jövő hírek mutatják, hogy a vörös ezredek át-pártoltak az ellenforradalmárokhöz. A bolsevikiek elhagyják a Dnyeszter partját és beljebb mennek Oroszországba az ellenforradalmárok ellen.

Szokolovot ünneplik Berlinben Tömeggyűlés a Blüthnersaalban

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, okt. 20. A német cionista szervezet hatalmas méretű mitinget rendezett Berlinben, a végrehajtóbizottság elnökeinek, Nahum Szokolovnak tiszteletére. A gyűlés, mely a zsúfoltság megteit Blüthnersaalban folyt le, élénk bizonyíték volt a cionista vezér iránt érzett nagybecsülésnek és tiszteltnek. Szokolov sok évi távollét után rövid tartózkodásra tért vissza Berlinbe. A hatalmas óvcső mellyel fogadták, a halának a kifejezése volt azaz a nagy munkával szemben melyet Szokolov a zsidóság szolgálatában minden odaadásával és energiájával kifejtett.

Dr. Rosenberg épen ünneppélyes megnyitó szavai után Felix Rosenblüth, a német cionista szervezet elnöke emelkedet szólásra és arról a guayós és visszautasító magatartásról emlékezett meg, melylyel a cionizmust kezdetben épen Németországban fogadták. Az ellenállók érveinek gyöngöségét mi sem bizonyítja jobban, mint az a mélyreható változás, amit a cionizmus a lelkekben előidézett és azok az eredmények, melyeket eddig elértünk. A vezetőséget, melyet csak a cionizmus adhatott újra a zsidóságnak, úgy tekinthetjük, mint újfeszülést megalkalmunk szimbólumát.

Ezután dr. Semarjahu Levia emelkedet szólásra. — Egy cionista miting alkalomával. — Sir Robert Cecil azt mondta a háború egyedüli eredményei, a Balfour-deklaráció és a Népszövetség. Bár minket közelebbről csak a Balfour-deklaráció érdekelt, nem tuzok, ha azt mondom, hogy a cionizmus megvalósulása a második eszme győzelmétől függött. A népszövetség eszméje nem új, ez ősi zsidó eszméje a prófétáknak. A próféták előtt nem a nemzetek egységbeolvasása lebegett, hanem minden népek és nemzetek harmonikus élete. Nem áttarták magukat ilhazáikkal a prédikációkban azért említi következetesen a nemzetek szövetségét az „emberiség“ elvont, ködszerű fogalmával szemben. Nekünk köteletségünk, hogy a népszövetség eszméjét magunkévá tegyük, terjesztjük minden országok arra törekedjünk, hogy az valóságga váljon. A népek testvériségének nagy eszméjéről beszéltve, nem mulasztatom el az alkalmat, hogy Szokolovist ne szóljak, Szokolov ériett ahhoz, hogy a cionizmust a maga egészében fogja fel, cionista munkálkodása közben alkalma volt állandó kontaktusba jutni a különböző nemzetek képviselőivel s bizonyosra veszem, hogy lebilincselő egyéniségével öntudatlanul is befolyást gyakorolt mindazon vonatkozásokra, amelyek a népszövetség eszméjét, bárha egy lépéssel is előreviték.

Szokolov a beszédekre a következőkben válaszolt: — Hőgyeim és uraim! A cionista kongresszus mögötünk van. A kongresszusi határozatokkal most kimegyünk a világba, hogy azokat tettekre váltsuk. Az előttem szólt, dr. Lewin nagyon helyesen azt a megjegyzést tette, hogy a személyi kultusz nem zsidó szokás. Épen ezért, ha ez a gyűlékezet személyi kultusz kifejezése

Berele sadchen lesz

Itt: Ujvári Péter

Stopperné elhatározta, hogy ökvéntül férjhez megy, hogy ökvéntül Kleinmannhoz megy férjhez és ez a házasság elhatározás új energiát öntött beléje. Stopperné mindent tetszerően csinált, a gyöngö asszonyok ingadozása nélkül és komoly megfontolások a célra edzelték akaratát. Ha akart valamit, előbb a lehetőségeket mérlegelte, aztán a célzottságokat, végül a kényszerűségeket, mert karakterében a rendszerség dominált. Ebben az esetben a következő megfontolásokról bontakozott ki az elhatározása:

— Neki magának férj kell, ez egyszer evidens, Berelenek tanító kell, az is evidens.

No most: egy szegény özvegy jól teszi, ha összeházasza magát és igénytelenre törekszik a háztartásban. Egy kúfőn férj és egy külön tanító megduplázza a kiadásokat, ennél fogva célszerű, ha a két állást egy alkalmazott tölti be.

Ezek után könnyű volt megállapítani, hogy Stopper állására Kleinmann ur a lehető legalkalmasabb, mert szerencsésen egyesített olyan kvalifitásokat magában, amelyek reméltni engedték, hogy a két irányu elfoglaltság nem fogja túlságosan kimeríteni a képességeit.

Figyelembé vette továbbá Kleinmann rendkívüli tisztaságát is, amely harmonikusan fordult bele az ő erősebb korában és nagy-

akaratú lenni, akkor azt köszönettel bár, de a leghatározottabban visszautasítanám. Én úgy állok önök előtt a pillanatban, mint egy csúszó képviselője, mint egy szervezeti reprezentánsa. Nem engem tisztelnek tehát önök, hanem azt eszmét, melynek én csak egyik szerény szóvivője vagyok. Most, hogy önök között vagyok, akiknek energiája felbecsülhetetlen értékkel bír harszánkban, úgy érzem, hogy a cionizmus erősebb, mint valaha és egységünk is sokkal szilárdabb, semhogy külső erők képesek volnának megbontani.

Ha a sikerekről akarunk beszélni, akkor figyelemmel kell lennünk azokra a körülményekre, amelyeknek ezeket köszönhetjük. Bizonyos, hogy azoknál, akik a cionista programot diadalra juttatták, tisztelet ki illetik előjával, sokkal befolyásosabb és ismeretesebb zsidók is vannak. A mi sikerünk titka épen az, hogy a világ diplomataival a zsidóság névében a népi eszme nyelvén beszélünk. Mikor mi a hatalmasok előtt ősi hazánkra való igényünkkel előálltunk, azt mondták nekünk: Mi el vagyunk tökélyre, hogy a népek nemzeti önállóságát visszaállítsuk, de a ti kétezer éves jogtalanságotokat nem tehetjük jóvá. Erre mi azt válaszoltuk: A mi jogunk erősebb, mint más nemzeteké, melyek száz évvel ezelőtt veszítették el önállóságukat, mert mi már kétezer éve szovandunk. Észrt, csak ezért érünk el azt, amit elértünk.

A palestinai zsidó otthon berendezése most már csak tőlünk függ. A lelkesedést szeretném látni, mely önöket tettekre sarkalja. Most Jom-kippur előtt állunk Ezerembe jutnak azok a szavak, melyeket egy csodarabbi mondott, midőn Kol Nidre előtt az iskolába lépett. Az arcokon áhítat tükröződött, hataknas viaszgyertyák égtek, és szabályszerűen el volt készítve minden a Kol Nidre-re. De ugy értezt, hogy valami hiányzik és így szólt: „A tűz hiányzik itt! S atihogy kiejti e szót, forróság áramlott a szobába és megtöltötte az ajtóskodók szívét-lelkét. Vajjon lehetek-e én is ilyen csodarabbi? ...

A viharos tetetészel fogadott beszéd után általános kívánságra Jabotinszki intézett meg lelkesítő szavakat a gyűlékezethez. Másnap Szokolov szűkebbkörű társaságban beszélt. Erre az előadásra a meghívás egy bizottság részéről történt, melynek többek között Einstein professor is tagja. Szokolov fejtegetéseit, melyekben a maga munkájának tapasztalatait sajtúta le, nagy érdeklődéssel fogadta a hallgatóság.

Készülnek a leszerelési konferenciára

Washington, november 1. (RTL) A leszerelési konferenciára az összes előkészületek megtörténtek. Az olasz és kínai delegátusok ma érkeztek. 7-én jönnek a francia, holland és angol küldöttek. Lloyd George 11-én érkezik, közvetlenül a megnyitás előtt, ha ugyan az ir kérdés nem tartja vissza Londonban.

szerepét ideálmizással aranyozhatják be a házasságukat.

Döntően pedig az a meggondolása hatott, hogy Kleinmann ur olecsó ember és kéznél van. A felhők véstjósóiban torayosultak Kleinmann ur feje felett, de ő még nem sejtette a veszedelmet. Voltak ugyan jelenségek, amelyek minden más embert nyugtalanítottak volna, de Kleinmann ur optimista volt és amikor dőb-bentekednie kellett volna, csak ámulkodott.

— Nézzé, kegyed — szólt egyszer Stopperné — a boldogult Stopperek himeztam ezt a bársóy házi sapkát. Egész női gyöngödséggemet himeztam bele és Stopper, mit mondjak kegyednek, Stopper megérdemelte. És ez a drága ereklje most csak hever. Stopper praktikus ember volt és nem szeretto, hogy haszon-talanul heverjen valami. Ért kegyed engem?

A sapkát szemérmes tartózkodással Kleinmann felé toltá:

— Méltóbb fejre nem tehetném, hiszen a fejbőségük egyforma.

Délben Kleinmann ur tányérjába tette a velős-csontot.

— A boldogult Stopper nagyon szerette. Csak fújja ki kegyed, Stopper is kifújta.

Ezt már csak meg lehetett volna érteni, de Kleinmann javíthatatlan optimista volt és még most sem gondolt rosszra, pedig a véstjósó felhő már a tányérján gözblgött.

Az esti ciberéket is beszéltette S opparné: — Egy férfinek táplálkozni kell Klein-

Elfogták Dato minisztereinők gyilkosát

Madrid, november 2. (RTL) Dato minisztereinők egyik gyilkosát feleségével együtt elfogták. A gyilkos Nikola nevű anarkista.

Lázonganak a bécsi bankok részvényesei

A Duim-ügy újabb fejleményi

— Az Uj Kelet bécsi munkatársától —

Bécs, nov. 2. A bécsi bankkörökben tovább erjed a Duim-csalás ügye. Ez a szenális sikkasztó, ki minden fedezet nélkül óriási valutatranzakciókat folytatott a bécsi bankok legnagyobb részével, sokkal nagyobb kárt okozott ugyanis a vele összeköttetésben álló nagy pénzintézeteknek, mint ezt eddig meg lehetett állapítani, vagy mint amennyit a bankok bevallottak. Az egyes intézetek veszteségei a beavatottak meggyőződése szerint 400 millió korona körül járnak, úgy hogy a borzalmas összegű károsodás csaknem eléri az alaptőke magasságát. Rebesgeik, hogy a bizonyos bankok fizetésképtelensége csak idő kérdése. Csak természetesen, hogy a nyutalanító hírek hatása alatt a részvényesek fenyegetve érzik investált tőkéjüket és arra törekszenek, hogy nyílt és átlátszó kópét kapják bankjaik vagyoni helyzetének. Így a Wiener Bankverein és az Allgemeine Verkehrsbank részvényesei körében mozgalom indult meg a közgyűlés egybehívására. A Verkehrsbank vezetősége a részvényesek ezen akciójára és írásbeli beadványára egyáltalában nem válaszolt. A részvényesek értekezleteire vonatkozó meghívást a bécsi börzesajtó egyáltalában nem hozta nyilvánosságra.

A részvényesek ellenőrzési jogának és a meghívásának a legszélesebb körökben elégedetlenséget keltett. A nagynémet néppárt felismerve az ügynek az egész osztrák pénzügyi életre való roppant jelentőségét, parlamenttől élesen a nyílt kérdéssel fordult az osztrák pénzügyminiszterhez, hogy a kereskedelmi törvénykönyv megfelelő előírásait és rendszabályait meenyiben hajlandó a károsult bankvezetőségekkel szemben alkalmazni és a részvényesek ellenőrzési jogát meenyiben akarja biztosítani a károsult bankok titkolózásával szemben. A bécsi napisajtóban azonban — ez szintén igen jellemző jelenség — teljesen elhallgatták vagy alig érintették a szóban forgó nagynémet interpellációt, melyre az autentikus miniszteri választ annál feszültebb figyelemmel várják a részvényesek különböző csoportjaiban.

mann ur. A kegyed gyomrát már kikuráltam. Hőgye el kegyed, a kegyed gyomra vasszőgő is elbir már.

Stopperné fáradhatatlan volt. Kleinmann korlátoltsága elbeszítette, de nem törte meg. Egyszer majd csak mégis észbe kap.

De Kleinmann nem kapott észbe. Makacsul ahhoz a meggyőződéséhez ragaszkodott, hogy ő a háztartató és jövője van.

— Itt tenni kell valamit — gondolta Stopperné. — Néma gyereket még az anyja se érti meg. Kleinmann okos fia és már régen megérthette volna. De öbenne, Stoppernében, van a hiba. Túlságosan nőies. A férfiak nem értik meg az allegóriákat. Pedig szép és beszédes allegória volt a házi sapka, meg a többi is. Hát Kleinmannal világosabban kell beszélni. De ömaga mégse állhat elébe, hogy nézze kegyed, kegyed tetszik nekem és kegyed egy nagyon passzond párti énnem. Nem, ezzel ő nem állhat elébe. Ilyesmit másnak kell elintézni.

Természetesen, hogy másnak. Minden rendes házasságot közvetíteni szokás. A közvetített házasságok a legsikerültebbek.

Nohát, közvetítő után kell nézni.

Közvetítő kétféle van: olyan, aki pénzért csinálja és olyan, aki passzióból, vagy szenvedélyből hozza össze az össze nem illő párokat. Az első kategóriába tartozik például reb Pérszach Corák, a másodikba Null Alterné. De Null Alternéra nem mérte rábizni magát, amilyen

Kisenev

— Az Új Kelet kiküldött tudósítójától —

Beszerebia föld

Éjfélre megtelek az indóház étterme. Kato-
nák, kereskedők, süvegcs, bundás oroszok tea
és zsömlye mellett várják, amíg a testes kise-
nevi vonat viszi őket a beszarábiai részre.
És csereberélnek, hálójükre-jegyeket adnak-
vesznek nagy felárral. Egy csoport hangosan,
handabandázva híroszól, hogy a hálójüköt
nem hozták Jascha, aki kéz szítt veszi a jegyet,
már be is van csapva, aki a pénztárnál sze-
rezte be, sírién visszakerülni a nagyvenkét lelt.

Ez kis zavart eszél a tereben, de hir-
telen rekedt bugás hallás, a vonat beállt a
széles sínpárra, nagy rehanás, tülekedés a
perronra, amely előtt az egész pályaudvart el-
födve állottak apró sötét ablakjakkal, komoran
és siváran, mint búnnel terhes lelkiismeret a
nehéz kocsióriások. Mindenki fölgymöszöl
magát, orosz és jiddis indulatoskodások, afférek,
amik ülleggel intéződnek el, vagy káromkodás-
sal, végre bent vagyok egy félkékben, amely
legföljebb tíz embernek van szánva, de kétszer
annyian vagyunk és akiknek nem jutott férő-
hely a párnázott padon, nyugodtan beül valaki
ölebe.

Nyugodtan. Amíg le nem rúznák a földre,
vagy léthatatlan kerek ki nem sodorják a szé-
les folyosóra. A vonat elindul, pöfögve, lassan,
mintha meklienburi lovak húznák, megy-megy,
mi egymásra dőlöngünk hangtalanul, megcsör-
ren egy kard, gyufa lángja villan, egy tűzpont
kintőlök, hol kipiálól a hamuból, hol merő-
szen mered ránt, nyögés, köhögés, az álomta-
lanság kúja, senkinek nincs beszédés kedve,
a vonat megy, az alkomszokon lomhán megáll,
alig vesztogel egy percet, a két lámpa bedől
az éjszakába, fejünk mellünkre esik.

Torlaszolja az ajtót. Hideg levegő csap
be, egy tiszt gyufára gyújt.

— Az ajtóban a másik tiszt.
— Jani — mondja ingerülten magyarul
— lekaposolták haromról az órát!

Jani cigarettára gyújt, mélyen huzza ma-
gába a füstöt, vár, vár, gondolkodik, hogyan
lehetne segíteni a kamerádon, nyilván nagyon
sajnálja, de a fáradtság, a kínzó unalom el-
zavarnak belőle minden mostó ötletet. Turáni
lassúsággal végre, amikor már ledobja a csut-
kát, megszólal:

— Vigyázhattál vón' az órádra!
Összegombolkozom. Halom, a sarokban
is szedőbékák, sündökölök, valaki, aztán
valamit dűnyög góbósan. Mindenütt magyarok.

Majusban már nem bírják az emberek
a félkék levegőjét, kijönnek a folyosóra és
bámélik az agyagos, domboz vidéket, amit
szénásztrókák északítanak néhol, vagy egy
dombháton álló rendház, széles, nyugalmas
templommal. Hatalmas szál széke ember
ismerkedik velém, harci élményekkel traktál,
aztán elmondja, hogy ott feléjük a Dnyeszter
partján még mindig nem szűnt meg a háború,
nem is reguláris katonák, hanem géppuskás,
késigránátos bandák, akik vérs és ellenforra-
dalmi csapatokból szakadtak le, törnek Besz-
zarábia fölőjére. A minap — mondotta — az
apja birtokára látogattak el és estétől hajnalig
kifosztották az udvarházat, elvitték a parasztok
hasztját, gabonáját és átűzték Délkeletre
a jószágot.

— Különbé szerencsésje volt a kóbor
bandának — mondotta — mert ha a közel-
ben román csendőv van, akkor jaj nekik. De
a folyam mentén végig nem lehet sverniniá-
ban félfejlesztteni a csendővöket, akik ma a
világ legjobb védereje és megtörténik, hogy
kevésbé megerősített területen a bandák át-
lépik a sekély folyót.

A bandák és a földreform. Ez az ország
két aktualitása, erről beszélnek, mintha min-
denki közvetlenül érdekelve lenne a dologban,
pedig a harminak csak a határszéleken vesze-
delmesek és a földreform közelebről csak a
nagybirtokosokat és földéhes parasztot érdekli.
De a polgárság politizáló természetű. Mielőtt

elöjtem, a Tűzcsóna adójavaslata volt nap-
renden, de ebbe beleuntak.

Nemcsak a lankás tájon sárguló fák kö-
szött egy város keletjén állnak. A vonat
tovább dűög feléje, nagy kupolák, aranyozott
kőfalu kocsiokkal, külön harangházzal, a város
egész körül jön, de mintha falu-örös lenne,
a házak folytonosság megszakad, jön egy
kert, beöle törvényfőle csillan, vékony pára
fátyolozza be az egészet, reggel van. Alul,
ahol rozoga házakban a szegénység kucorog,
varjúfelhők himbálózhatnak. A partoldal me-
rakva kis házikókkal; a vasút apró ökrösze-
kerek között, estornatogás, éktelen láma ki-
séréte közepette elhölök a főváros vasutáló-
mászára.

A drága kocsi

Kint az indóház frontja előtt sok-sok
egyfogatu: egy ember számára kényelmes
utazási alkalmatosság, de öten is fölkivánko-
znak, a kocsi tiznek is helyet adna. Ő le sem
állhat a kofferok miatt, állva hajt, az utasok
egymásba ölekeznek, így himbálózhatnak föl a
szőnyű kövezeten, amit csak pokolbeliek ter-
vezhettek hánök levezeklésére.

Negy társam le szállt, mindegyik tíz let-
vel honorálta a szakállas zsidó kocsiat. Keres-
sünk hotel — mondtam — mire hat hotel
elő vitt, egyik sem adhatott szállást, már na-
pok óta aszultva mindegyik.

— Leviszem fiam — szólt leereszkedőn
az öreg — a zsidó városba, egy kis, tiszta
szállodába, legalább Jomkippur napját nyu-
galmassan fogja eltölteni.

— Nagyon jó lesz — mondtam és szem-
rehányást tettem neki, hogy mindjárt nem jött
ozzel az ötleitell.

— Pórcnak néstem magát, fiam — fe-
lelte hocsánatkörően — idegennek, csak ami-
kor megkérdezte tőlem, drága gyereke n, hol
lehet kösért enni, láttam, hogy testvérem.

A Szinadinon, ez a zsidó város elején
van, a kórus-templom szomszédságában, letett
egy emeletes kis ház előtt. A portás, magas,
erős orosz férfi, előbb oroszul, aztán jiddisül
szólított meg, kofferemet fölvitte az emeletre,
de előbb biztosított, hogy jól és elecon fogok
lakni és mindearról a világon gondoskodik.

Megnyugtató szavak egy idegen város hi-
deg egyedülletében.

Kivettem husz lett, dupláját a rondas ta-
rifának és azt hittem, boldoggá teszem az
öreg kocsiat.

Végtelen szomorúsággal nézett rám, há-
velykujját báránybőr-mellénye kivágásába he-
lyozte és rövid szűnet után megszólalt:

— Hát mit gondol maga?
— Azt, hogy urasan fizetek.

— Urasan? Ma amikor nedovét kell ene
küldenie a papnak, kántornak, sakternek, sze-
gényeknek, város zsidó boldondjának, amikor az
ember elkészül arra, hogy az ukrán menekül-
teknek odaadja a vagyona tizedét, ma azt
mondja maga, fiam, hogy urasan fizet husz
leivel? Így beszél egy zsidó ember? Így, máz
télér, koser Kind?

Elősteltam magam és a huszhoz hozzá-
tettem még egy huszast.

— Aki teayerét tartja ilyen napon, an-
nak adj — mondtam — leltá könyebb-
séggel.

Az öreg gunyosan nevetett:

— Fiam, maga nem akár engem meg-
érteni. Nem az én „nedovemet” kértam, ha-
nem azt, amit maga megspórol, mert idegen.
De nehogy azt higgye gyermekem, hogy én
magát megakarom zsarolni, megelégszem, ha
a negyvenhez hozzá tesz másik negyvenet.

— Én — feleltem — ezt elintéztetem a
rendőrséggel.

Ez a szó az öreget tigrissé változtatta.
Az öklével verte a bakot, a szakállát tépdeste
és üvöltött:

— Ilyet mer mondani zsidó ember, hogy
a testvérét följelenti erev jom hakedeskor.

Hogy én öreg ember létszám ott rohadjak
a tömbben, mellett ő töltöt beendővel a kol
nidret hallgatja. Tessék — és egy távolban
bétáló rendőre mutatott — tessék ott a szer-
szent, adjon föl náha, ha kő van a szive
helyén.

Nem lehetett semmit csinálni. Megdupláz-
tam a két huszas bankót, a kocsi fölült a
bakra, kiterjesztette a két kezét mint egy
kőhanta és miniat fölmentem a szobamba,
megaldott.

Menekültek

Szobám ablaka nagy kétemeletes házra
nyílt, a Talmud Tóra nagy épületére, ahol a
Tarbut gimnáziuma is el van helyezve, az
emigrációs bizottság is itt működik és sok más
zsidó hivatal. Négy nagy, oszlopokon álló fekete
tábla hirdeményekkel, cédulákkal, előttük
didergő árnyék-alakok. Lázasan keresnek rájuk
vonatkozó irást, talán keresi őket valaki, aki
átjött valahogy ide az ukrán pokolból, talán
egy amerikai rokon érdeklődik, vagy ismerős
Lengyelországból küld üzenetet.

Szomorú kép. Emberek, akik ezer vesze-
delem után, lerongyolódva, testileg ösztörtve,
hazátlanul bolyonganak és minden reményük
egy cédula.

Bementem hozzájuk és olvastam a plaká-
tokat. Az amerikai „Hias” (amelyről még szó
esik) nagy falragesson inti a menekülteket,
óvakodjanak a szélhámosoktól.

A tanulságos plakát pontokba foglalva
szól a hiénákról. Az első pont egyszerűségben
is tragikus.

1) וְעַן אֵינֶנּוּ שְׂמֵעִים דִּךְ פֶּאָר אֵיךְ פֶּאָר
אִלֶּם פֶּאָרְשֵׁמֶעֶר פֶּאָר אִידישע נעשעןשאַפֶּן.
פֶּאָרְשֵׁמֶעֶר פֶּאָר אִידישע מוֹרֶה וְיִלֵּל עַם וְעַן לִידֶעֶר
פֶּאָר אִידישע שוֹרֶה לֶעֱרֵךְ וְהַבֶּן שׁוֹן
בְּעֵרִיבֵשׁ מוֹרֶה לֶעֱרֵךְ אִידישע עֲמִירָאָמֶעֶן אִן דִּיא
נֶעֱלָאָם אִיךְ אִיךְ דֶּעֶר נַאָם.

„Ha valaki zsidó egyület vagy társulat
nevében mutatkozna be, kérjetek tőle erre
vonatkozó bizonyítványt, mert — fájdalom —
sok zsidó szélhámos tartózkodik itt, akik az
emigránsok ezreit rabolták meg és fillér nél-
kül az utcán hagyták őket.”

A többi pontozatokban utasítás van arra,
hogy papírjait az emigráns ne mutassa csak
az illetékes hivatalok és zsidó együletek elől-
járói előtt, ne vegyenek az utcán vasuti vagy
hajójegyet, ne álljanak szóba utcai ügynökök-
kel, idegenektől ne fogadjanak el szivessége-
ket és ne irassanak velük Amerikában élő
rokonaihoz levelet vagy telegrammot.

És a végén az egyszerű zsidó szavak:

„Ne vezetessétek magatokat ágeusektől,
weil ihr wert derooch chrote hubn — mert
a végén nagyon megbánjátok.”

Szabó Imre

Publikálják a román-orosz
tárgyalások jegyzőkönyvét

Bukarest, november 2. (RTI.) Hivatalosan
közlik, hogy a varsói román-orosz tárgyalások jeg-
yzőkönyveit a legközelebbi napokban publikálni
fogják. Ezekből kitűnik, hogy a tárgyalások
megszakításának főoka az volt, hogy az oro-
szok ragaszkodtak a beszarábiai kérdés tár-
gyalásához.

Az orosz kormány elismeri a
regi tartozásait

Páris, nov. 2. (Damasz.) Az angol külügy-
miniszter jegyzékét kapott Csicserinől Mosz-
kvából, amelyben közli, hogy az orosz szovjet-
kormány el akarja ismerni a volt orosz kor-
mány kötelezettségeit. Csicserin csak az eset-
ben ismeri el a volt rezsim kötelezettségeit, ha
az antant és a többi eurpai államok a szov-
jetkormányt elismerik és definitív békét kötnek
vele. E szempontból felkéri az angol kormányt,
hogy egy internacionális konferenciát hívjak
össze.

Im én aml il, mi li? Völm lö
achsáv, ómátaj? Teljesítse minden
becsületos zsidó ember köteleességét a
Keren Halálzóddal szembe.

Cosma főügyész — igazságügyi államtitkár. A hivatalos lap mai száma közli Cosma kolozsvári főügyésznek az igazságügyi reszort vezetésével való megbízását. A főügyész állásba Cepescu államügyész került, aki eddig is a főügyész mellett dolgozott és Erdély igazságszolgáltatását bizonyosabb időn át tanulmányozta. Cosma kinevezésével elsőrangú jogász, széles látókörű európai és megértő tisztviselő került az ország egész igazságszolgáltatása elé. Az államtitkár kinevezése első napján a bírói kinevezések és előléptetések listáján dolgozott. Ma este Bukarestbe utazott, ahol Erdély igazságszolgálatát költségvetését terjeszti a kormány elé és megtárgyalja a földreformmal kapcsolatos bírói beosztásokat és igazságügyi intézkedéseket.

Csernichevszki beteg. Londonból jelentik: A jeruzsálemi „Haarec” egyik szerkesztője, dr. Klausner levélben kapott Odesszából, amelyben értesítik, hogy Saul Csernichevszki, a híres héber költő, akinek „Apollo” című verse a cionista mozgalom megindulásában olyan jelentős szerepet játszott, súlyosan megbetegedett, aminek következtében tervezett palesztinai útját el kellett halasztania.

Megszűnt az amerikai vasúti sztrájk. Washingtonból jelentik: Az amerikai vasúti munkások akik nemrég sztrájkba léptek a eszterlási konferencia megnyugtatására újból munkába állottak.

Amerikába utazik a cionista delegáció. Londonból jelentik: A cionista delegáció, amely Szokolov, Jabotinszkyből, Warburg tanárától és Bialikből áll, november 5-én Amerikába utazik. A delegáció előrelátólag néhány hónapig az Egyesült Államokban marad, szután Kanadába megy át, ahol a Keren Hajjeszód-akciót fogja megszervezni.

Rendezik a Banca Natuinei ügyét. Bukarestből jelentik: A Banca Natuinei ügyében a nagybankok ma értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a bank forészvényesei — köztük egy külföldi bank — szanalni fogják az intézetet és a bank igazgatóságában nagymérvű változtatásokat eszközölnek.

Delegátusválasztás Désen. A második országrészi cionista konferenciára küldendő delegátusok megválasztása Désen november ötödikén fog lezajlani. Az elnöknek mutatózó választást az ottani Emke-vendéglőben este félnyolc órai kezdettel fogják megtartani.

A Haggibbor táncestélyei. A Haggibbor vigalmi bizottsága elhatározta, hogy minden szombat táncestélyt rendez. A táncestélyeken a Haggibbor tagjai és hozzátartozói vehetnek részt. November 5-én, szombaton a táncestélyt 9 órakor tartják meg az egyesület klubhelyiségében Str. Avram Jancu (volt Petőfi u.) 18.

Zsidó menekültek önszervező-egyesülete Konstantinápolyban. Konstantinápolyból jelentik a I. C. B.-nek: Az itt élő oroszországi és ukrán zsidó menekültek önszervezőegyesületét alapították, amely a Joint Distribution Committee által abban hagyott munkát fogja folytatni. Az egyesület élén dr. Hagatow charkovi és H. I. Neumann sebastesztori menedzser állnak.

Összehívják az amerikai zsidó kongresszust. Newyorkból jelentik: Az amerikai cionista szervezet főtitkára köriratot intézett az összes kerületi bizottságokhoz, amelyben egy amerikai permanens zsidó kongresszus létesítése körül való együttműködésre hívta fel őket. Az amerikai kongresszus ideiglenes szervező lépéseket tett az amerikai antiszemitizmus elnyomására, valamint a kelet-európai zsidók elleni újabb támadások elhárítására.

Meghosszabbították a repatriálási tilalmat. Budapestről jelentik: A magyar kormány a repatriálási tilalmat újabb három hónapra, vagyis január végéig meghosszabbította.

Kolozsváron letartóztattak egy nemzetközi betörőcsoporthat. A kolozsvári rendőrség tegnap letartóztatta Lakatos Anna nemzetközi betörőcsoporthat, aki több, nagytulajdonos betörést követett el Erdélyben és a szomszédos államokban. Kihallgatás végett átkísérték az ügyészségre.

A bonchidai fegyverkezési szövetkezetet szikkasztja. A kolozsvári sziguranca tegnapelőtt letartóztatta a bonchidai fegyverkezési szövetkezet fiatalok pénztárnokát, aki a szövetkezet terhére ötvenezer lei erejéig, szikkasztást követelt el.

Zsidó kultúrát Szilágysemlőn. Szilágysemlőről jelentik: Mult hónap 31-én a cionista csoport első zsidó kultúrát rendezte, amelyen a katonai és polgári hatóságok előkelőségei is megjelentek. A Hatikva elnöke után Milicer Lajos tartotta megnyitó beszédét, amelyben kifejtette, hogy a zsidó problémákat csak a régi kultúrához való visszatéréssel lehet megoldani, Abraham Sándor a legelső zsidó államalkotmányról tartott felolvasást. Ezután Arany János „Utoisó fűpapját” játszottak dr. Rosenberg Zoltánné, Jordán Sándorné és Izsák Dező közreműködésével. Szünet után Infeld Cvi héberül vezette be a héber nyelv szépségéről és kifejező képességéről szóló felolvasását. A nagy tetszéssel fogadott előadás után dr. Rosenfeld Zoltánné urnó és Binder Sárika a Zsidónő duettjét énekeltek. Az est sikerét Ehrenreich rabbi mesterkedései sem tudták befolyásolni. A rabbi ugyanis kijelentette, hogy annak a zsidó borkereskedőnek borát, aki a kultúrán megjelenik, tilalom alá helyezi, ugyanúgy a kóser vendéglő kosztját is. A zsidó intelligencia teljes számban jelent meg, közöttük több konzervatív gondolkodású is.

Szibériai zsidók — japán védelem alatt. Sanghaiból jelentik: A szibériai zsidók kívánságára gróf Uchido japán külügyminiszter utasította az összes szibériai japán követségeket és konzulátusokat, hogy az ott élő zsidó lakosokat vegyék védelmük alá.

A kisdohivatali felkéri mindazokat előfizetőket, akik díjaikkal határozatlan ideig tartottak. Hogy a zsidó zavarok széküldése érdekében haladéktalanul küldjék be hátralékos előfizetési díjaikat.

A németországi zsidók nemzeti mozgalma ellen. Frankfurtból jelentik J. C. B.-nek: Az itteni zsidó lakosság egyik legutóbbi gyűlésén dr. Paul Nathan beszámolt a németországi zsidó helyzetéről és rámutatott arra a körülményre, hogy a német nemzeti mozgalom, amelynek sok zsidó még most is vakon híveit szegődik, a legrosszabb antiszemitizmussal dolgozik és különösen kikelt a dr. Neumann által kezdeményezett zsidó-nagynemű agitáció ellen.

Kettős gyilkosság Konstantinápolyban. Konstantinápolyból jelentik: Az Antoniai-uton halva találtak Irnolean Vasil munkást. Melleve katonai golyókat és francia fegyvert találtak. Tőle ötszáz lépésnyi távolságban egy haldokló katona feküdt akinek a hasa át volt löve. Körhíza szállították, ott azonban rögtön meghalt és így nem lehetett kihallgatni. A nyomozás megindult.

Nem adnak új bizonyítványt, ha a régi elveszett. Bukarestből jelentik: A közoktatási miniszter rendeletet adott ki, amely szerint a diákok a jövőben nem kapnak új bizonyítványt, ha a régi elvesztették.

Marisbad porcellánára, Binszkopré német üvegára és eszterlási üvegére vonatkozó nagy mennyiségben Fischer üvegüzletben Cluj, Piata Unirii 18.

A Zsidó Nemzeti Alap országunk földjét akarja népünk köztulajdonába visszavásárolni. (akik a föld, azé az ország!), a Keren Hajjeszód a fejlett európai állami föld alapjait akarja lerakni a visszaváltott földön, a Tarbut-Kulturálap pedig a sivatagi vándorlás nevelési alapja.

Maniu semleges kormányt ajánlott a királynak

Véglegesen megszakadtak a nemzeti párt és Bratianuék tárgyalásai.

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Maniu Gyula tegnapi kihallgatása — amelyről már megemlékestünk, újból forrongásba hozta bukaresti politikai köröket. A kihallgatás lefolyásáról a legkülönbözőbb hírek kerültek forgalomba. Ezeket a híreket csak nehezen lehet ellenőrizni, de az az éles viszhang, amelyet a híresztelések a különböző partokban és sajtóorgániumokban találtak, kétszertelenül teszik, hogy ez az audienca messze elűt a megszokott királyi kihallgatásoktól. Maniu megértette a kihallgatás nagy fontosságát, tudta, hogy véleménye döntőleg befolyásolhatja a király elhatározását. Maniu, teljes őszinteséggel tárta fel a helyzetet a király előtt menten minden befolyástól, amelyet a liberálisokkal folytatott tárgyalásoknál gyakoroltak. A szenzációs kihallgatásról kiszivargott hírekből ugyanis megállapítható, hogy Maniu kijelentette a királynak, hogy a megoldás egyetlen megoldási módja semleges, vagy hivatalnok kormány nevezése, amely lefolytassa az új általános választásokat. A szabad választások nyomán összehívuló új parlament pártjaiból, amelyek az igazi népakaratot képviselnék, megalakulna az új kormány és kormány. Felárta Maniu azokat a nehézségeket is, amelyekbe a nemzeti párt és liberális párt megegyezése tüközik és azokat az éles elvi ellentéteket is, amelyek a két párt együttműködését csak ideig-óraig tehetnek lehetővé, de semmi esetre sem alkalmasak arra, hogy szilárd alapot biztosítsanak a jövőndő kormányzat számára.

Maniu eljárása nagy feltűnést keltett a liberálisok körében pedig nagy felháborodást váltott ki. Árulásról, vagy legalábbis félrevezetésről beszélnek, mert szerintük Maniu csak a létszertart tárgyalást Bratianuakkal, valójában soha sem gótdolt kamolyan a megegyezésre. Maniu a vádaskodásokra nem válaszolt, de beavatottak mindkét részén azt állítják, hogy a két párt között most már véglegesen megszakadt minden tárgyalás. Ezután a király döntését, melyet a közeljövőre várnak, senki nem tudja előre megjósolni, kivéve a néppártiak, akik erőljén cafolják, hogy kormányválság volna.

KOZGAZDASÁG

Az ideai petróleumkivittel

Augusztustól novemberig háromszorosra emelkedtek az árak

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A román valuta sorsa a közeljövőben kétségkívül a behozatal és főleg a kivitel kérdésén fog megtordulni. Itt elsősorban a behozatal tervezett korlátozásán kívül két elsőrangú kiviteli cikkünknek, a gabonának és a petróleumnak kivitele jöhet számításba. Az ideai gabonakivitel monopolizáltak és ezt az állam a Sindex-bankkonzorcium közreműködésével hajtja végre, bár az elmúlt évben a petróleum állami kivitele csődöt mondott. Épen ezért a gabonakivitel monopolizálása ellen sok kifogás merült fel és szakkörök a szabadkereskedelmi export mellett foglaltak állást.

Ezt az álláspontot az ideai petróleum és származékainak kivitelével eddig szerzett gyakorlati eredmények teljesen igazolják. A petróleum kivitelét ezidén a szabad kereskedelemre bízták. Ugyanakkor lényegesen lezállították a kiviteli illetékeket és a petróleumtermelőket különböző kedvezményekben részesítették. Ez az okos kereskedelempolitika teljesen megteleit a hozzáfűzött várankozásnak.

Maról-holnapra levertük a külföldi konkurenciát és petróleumtermékeink iránt a kereslet napról-napra fokozódott. A nagy keresle

környezetben az árak fokozatosan emelkedtek. A mai árak az év augusztusi és szeptemberi áraknál lényegesen magasabbak. A mostani árakhoz képest az év augusztusi és szeptemberi áraknál lényegesen magasabbak. A mostani árakhoz képest az év augusztusi és szeptemberi áraknál lényegesen magasabbak.

Az árak emelkedése az élelmiszerárak alakulását jelöli. A mostani árakhoz képest az év augusztusi és szeptemberi áraknál lényegesen magasabbak. A mostani árakhoz képest az év augusztusi és szeptemberi áraknál lényegesen magasabbak.

Megállapítható tehát, hogy az élelmiszerárak emelkedése az év augusztusi és szeptemberi áraknál lényegesen magasabbak. A mostani árakhoz képest az év augusztusi és szeptemberi áraknál lényegesen magasabbak.

Olasz gabonafüvetek beszerzéséről. Bukarestből jelentik, hogy a kormány hét olasz gőzmozdonyt kapott magyará, melyek az olasz kormánytól kaptak. Az egyik ajánlatot az olasz kormány tette, amelyben 80 ezer vagon buszárt vagonoként 50 ezer forint ajánlott fel. A buszok a gőzmozdonyokhoz adnak át. Az ár 50 százalékkal előre fizetendő, 25 százalékot az átadáskor, 25 százalékot pedig román kincstári jegyekben fizetendő. A magyar ajánlatot az olasz malajziai üzemek ajánlatára adta be. Mindkét ajánlatot most tanulmányozzák.

A nyelvi érdeklődés munkakap ellen. Bukarestből írják, hogy a román külügyminisztériumhoz másfél évtizeddel ezelőtt a hollandi iparosok szövetségének a népszavazáshoz írt levelet felelt, amelyben a nyelvi érdeklődés ellen foglalt állást. A hollandok ezzel érvelnek, hogy a napi nyelvi órai munka nem elegendő az országok háborúban teljesen leromlott termelésének helyreállításához. A külügyminisztérium javaslatával előjött a memorandumot átküldte az ipar és kereskedelemügyi minisztériumhoz.

Változtatások:

Berlin, nov. 2. Bukarest 118.—, Amsterdam —, Brüsszel —, Kristiania 2407-50, Kopenhága 1108-50, Stockholm 4155.—, Helsingfors —, Róma 89-25, London 715-25, Newyork 181-31, Paris 1341-15, Zürich 3143-85, Madrid —, Bécs 783.—, Prága 167-80, Budapest 2222.

Zürich, nov. 2. Bukarest 350.—, Berlin 302 1/2.—, Amsterdam —, Newyork 645.—, London 2141.—, Paris 4025.—, Milánó 2325.—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Kristiania —, Madrid —, Prága 510.—, Budapest 67-50, Zágráb 180.—, Bukarest —, Varsó 16.—, Bécs 25.—, osztr. k. h. 15.—

SZÍNHÁZ

Zangwill bemutató a magyar színházban

A Kolozsvári Magyar Színház ma este mutatja be Izrael Zangwill, az Angliában élő világhírű zsidó író híres vígjátékát, melynek címe „Két félvet a pénz.” Zangwillnek nem ez az első drámája, amelyet bemutattak magyar nyelvű színpadon. Ezekkel ezelőtt sokáig játszottak a kolozsvári Nemzeti Színház színpadán a Nagy Ann-t. Rogányt és nevelőit meggyötört leányt és a magyarok. Leghatározottabb alkotásai azok, amelyek tárgyát a zsidó életvilág vette. Gettóéletével tett világhírűvé magát. Bemutatót különösen érdekel és kíváncsi örömmel tölti el, hogy Herál lelkes munkatársainak legújabb drámáját láthatjuk a kolozsvári magyar színpadon.

ELŐADÁSOK

- ESTI ELŐADÁS:**
- Csütörtök:** A két félvet a pénz. (Ujdonos, először. Premierhelyekkel. Premierbérlet 10. szék.)
 - Péntek:** A két félvet a pénz. (Ujdonos, 2-odszor. Rendes helyekkel. Napibérlet 40. sz. D.)
 - Szombat:** Csütörtököt követően. (Aggházi Melinda második felvonás és Örtői Géza vendéglátásával. Rendes helyekkel. Napibérlet 41. szék. A.)
 - Vasárnap d. u.:** Vagyásos. (Szatmáryi István felvonásával. Rendes helyekkel.)
 - Vasárnap este:** Kis keddi. (Rendes helyekkel. Napibérlet 42. sz. B.)
 - Hétfő:** A két félvet a pénz. (Ujdonos, 3-odszor. Rendes helyekkel. Napibérlet 43. szék. C.)
 - Kedd:** Ötlet. (Operapremier. Általános bérlet-szám. Operahelyekkel.)
- A másorra tűzött előadások jegyei előre megvásárolhatók a színház pénztárában.

Gül Baba. Huszka operettjében mutatkozott be a Magyar Színház új primadonnája: Aggházi Melinda. A művésznő előadása és hangja igazi operettművészként vált. Az előadás jó volt. Jók voltak az összes szereplők.

Színházi iroda hírei:

A két félvet a pénz. Szociális premierje lesz csütörtökön este a magyar színházban. Zangwillnek híres, kacagtató, szatirikus vígjátékát, A két félvet a pénz c. újdonosot fogják bemutatni színészeink Karinthy Frigyes mesteri fordításában. Bizonyos, hogy három órában át harsogni fog a színház nézőtere a jóízű kacagástól. Pénteken este másodszor a két félvet a pénz c. újdonosot fogják bemutatni színészeink Karinthy Frigyes mesteri fordításában. Bizonyos, hogy három órában át harsogni fog a színház nézőtere a jóízű kacagástól. Pénteken este másodszor a két félvet a pénz c. újdonosot fogják bemutatni színészeink Karinthy Frigyes mesteri fordításában. Bizonyos, hogy három órában át harsogni fog a színház nézőtere a jóízű kacagástól.

A magyar színház: Egyetem-színház: Csütörtökön újdonos dráma, Kolozsvári Színház: Pénteken, szombaton, vasárnapon végzetlen érdekes újdonos dráma, a mesés Indiából, Szatmár, egy táncos tragikus szerelmek története. Feszerepben Forr András. — Apolló-színház: Csütörtökön A nyoma, szociális dráma, Péntek, szombat, vasárnapon végzetlen érdekes és látványos előadások. A dráma Magyarok. Vasárnapon nagy-szerű szociális dráma, Ha megállnak a kerékek. — Uránia-színház: Csütörtök, péntek Az adyvári leánya, vendéglátó látványos film. Feszerepben Maria Jacobini, Csütörtökön magyar társulatok és csatlakozók. Szombat, vasárnap a magyar Corvin-gyár romok, Szatmár. Hétfő dráma, Feszerepben Várkonyi Mihály és Mátyásosy Lona. Rendkívül megalapító film, mindenütt óriási sikert aratott.

Főszereplők: DR. FISCHER JOZSEF
 Főszereplők: MARTON BRNÓ
 Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv. társaság
 Székhely: Buda-pest, Fiumei út 10. sz. 41.
 Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
 Fiókhivatalok: Nagyvárad, Deák Ferenc-u. 9.
 Arad, Str. Alexandri 1.
 Szatmár, Bazilyányi-utca 24. sz.

Grünwald
Üvegcsiszoló, tükröráru gyár és épületüvegezési vállalata
 Oradea-Mare, Str. Gerilozy-utca 16

Írta, hogy tükrüveg-üzemlény megérkezett!

Készít mindentüve csiszolt butorüvegeket és tükröket, tükrök újrafoncsorozását. — Fintükrök I. II. III. rendű (10/10 coll) ládákban. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh táblüvegek állandó nagy raktára

Nagymennyiségű lámpaárú, cseh táblüveg, karlsbadi porcellán és Dittmar-féle lámpaárú érkezett.

DEUTSCH K. I.
 Üveg és porcellán nagykereskedés r. t.
 Oradea-Mare — Nagyvárad,
 Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.
 Telefon 71
 Pontos és szolid kiszolgálás!

Függőlámpák, tállámpák és mindenféle világítási eszközök.
 Préselt üveg árúknak, országból, németországból, valamint kristály, fém, és festett üveg árúknak és porcellán-árúknak raktáron vannak.
 Kérjen árajánlatot! Kötélös Testvéreink! Oradea Mare — Nagyvárad

Ha jó rum- és likőresszenciót akar beszerezni olcsón, forduljon Gálék Henrik gyárához
 Oradea-Mare (Nagyvárad) Calca Vict. 1253
 (volt Kolozsvári-u.) 74

Néhány órai munkával
 szép koresztre lehetnek szerzők, agilis fiatal emberek. Személyes jelentkezés kiadóhivatalunkban d. e. 8-10 óra közt

Ujrafoncsorozás! Fintükrök gyártása!
PÉCHY ÉS TÁRSA
 MODERN ÜVEGCISZOLÓ és TÜKRÖRÁRUGYÁR
 Üzem (ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u) 20 sz. megkezdte Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők.
KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 let. Vasárnap, ünnepnapokkal 2 let.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 let.

Jelensen érettségizett főiskolai hallgató unit latin, németet, kezdő franciát, olaszit, havfizetést vagy ebéd és vacsora ellátásban. Cim meg tudható a kiadóhivatalban.

A világhíra
Kerpel Kézfimomátó
Kerpel szappan
Kerpel Bébészappan
Kerpel hintőpor
Kapható kicsinyben és nagyban
Rózsa nagydrogeriában
Cluj-Kolozsva, Pata Daria 23
Május hó. 1921

Háboru előtti minőségű
fekete és sárga
Bőrzsirt
szállítunk 20-as csomagolásban
BÜRGER ALBERT vegyészeti gyára
Targu-Mures — Maresvásárhely

Megérkeztek a
1234
HERCULES
cipőruhákba Str. Reg. Ferd. 5
nagy választékban női- és férfi cipők

Szőrme bundákban — és különböző
szőrmékben nagy választék
Megrendelés, ártalálás
és fertőzt minden mennyiségben — vállalatunk
S. EISENSTÄDTER & Co.
szécsa, — szőrmecáruháza
Cal. Viet. (v. Kossuth L.-a.) 2. Tel. 1-49

NOVEMBER HÓ 15-ÉN
NYILIK MEG A
"TRANSILVANIA"
MŰFOGLABORÁTORIUM
MODERNŰL FELSZERELVE
CLUJ STR. EMINESCU (FADRUSZJ.) 9

Metropol - kávéházban
négyhetes hetente FRITTE TERLER karmester
vezényelte alatt salon vonós-zenekar hangversenyez

KLEIN ÉS LAZAR
nemzetközi szállítási vállalat
Arad, Str. Col. Pirici (Vörösmarthy) 2.
Rendszerez gyűjtő és vagonforgalom a külföld
valamint belső minden irányából és irányába
Kirendeltség a cirtici határállomáson

FRÄNKEL EMÁNUEL és KLEIN SÁMUEL
1196
kézműves nagykereskedése
Cluj, Pata Vil. Mihail (v. Szécht.-tér) 34 Dick-ház.

Csak egy ut vezet
HIGIENA SOSBORSZESZ
Kapható mindenütt!
Gyártja: "HIGIENA" Kosmetikai és Vegyszeres Gyár
1234
CLUJ - KOLOZSVÁR

Szállagyi Eleonora R.-T.
Ajánlja: szék, ruha, ruhák, kiegészítőket. Megrendés
postán és kasszá. 1210 Szék nagykereskedő

Felhívjuk a t. előfizetőink
és elobarátaink figyelmét
! azon kellemes helyre-
tűnkre, hogy olcsón és
pontosan mindenféle
nyomatványok, üzleti
könyvek, - meghívók,
címkék, levelezőlapok,
névkártyák kiadóhivatalunkban megrendelhetők — Kivánatra
áránjainkkal rendelkezőkre állunk :-:
As Uj Kelet kiadóhivatala

"Melissát" kérjen, ha finom
cukorkát akar!

Jön a tél! Legfinomabb Jön a tél!
rum- és likőresszenciók
minden háztartásban nélkülözhetetlenek. Különösen ajánljuk pártalanul
finom és zamatos
rum esszenciánkat
BÜRGER ALBERT vegyészeti gyára
Targu-Mures — Maresvásárhely

Miután sikerült elsőrendű külföldi forrásból az idegen valuta emelkedése dacára,
igen előnyös bevásárlást eszközölnünk, abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy

**Zöld és pörkölni való kávé,
India és californiai Carolin rizset,
I-a fekete Singapore borsot és
legfinomabb aromatikusan kínai teát**

igen előnyösen ajánlhatunk. — Kérdeményeinket november hó első felére
várjuk, amikor tisztelt vevőközönségeinknek szívesen rendelkezésükre állunk.

BANCA CENTRALA
pentru industrie si comert societate anonima
= SECTIA MAFURI =